

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĘ

2016-12-15 Nr. 4D-2015/2-1055
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (arba toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Rokiškio rajono savivaldybės (arba toliau citatose ir tekste vadinama – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant atsakymus į kreipimusis ir sprendžiant A mokyklos pastatų privatizavimo klausimą.

2. Pareiškėjas skunde, be kita ko, nurodo:

2.1. „2007 m. Savivaldybės sprendimas nebekelti kultūros namų, bibliotekos, medicinos punkto, visuomeninio muziejaus iš kultūros namų (buvusio t. ū. [pastaba: tarybinio ūkio] administracinio pastato) į buvusios A mokyklos pastatą ir jame suteikti patalpas [...] kaimo bendruomenei buvo priimtas neatlikus buvusio t. ū. administracinio ir buvusios mokyklos pastatų vertinimo pagal kultūrinę istorinę vertę, biudžetinių įstaigų veiklos poreikį, eksploatacijos ekonomiškumą, neatlikus statybos remonto darbų apimties ir lėšų poreikio analizės, atšaukus jau paskelbtą A mokyklos stogo dangos keitimo konkursą ir ignoravus mokyklos šalininkų argumentuotą nuomonę. [...]. Sprendimas buvo priimtas formaliai ir nepagrįstai, nes nebuvo [...] kaimo bendruomenės visuotinio narių susirinkimo sprendimo šiuo klausimu. Tai patvirtina 25 bendruomenės narių ir 79 kaimo gyventojų parašai, 2010-12-07 užregistruoti Savivaldybėje dėl prašymo sustabdyti mokyklos privatizavimą, ką Savivaldybė ir padarė 2011-01-05 savo sprendimu“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Žinodamas, kad [...] padėtis vėl blogėja, joks susitarimas tarp administracinio pastato ir mokyklos pastato šalininkų neįmanomas [...]. Matydamas, kad Juodupės seniūnas V. Adamonis palaiko tik buvusių ir dabartinių bendruomenės vadovų ir jiems lojalių asmenų neargumentuotą nuomonę, 2014-09-30 kreipiausi į Savivaldybės merą V. Vilį ir tarybos narius su prašymu priimti skaidrų viešą sprendimą dėl mokyklos grąžinimo remiantis argumentais, o ne palaikant vieną ar kitą nuomonę, bet atsakymo sulaukiau tik lapkričio 29 d., kai pamatęs, kad A mokykla pakartotinai vėl tvirtinama privatizuojamų objektų sąrašė, el. paštu pateikiau prašymą mokyklos grąžinimo klausimu Savivaldybės merui V. Viliui ir tarybos nariams 2014-11-25“;

2.3. „Gautas Savivaldybės mero V. Vilio 2014-11-29 atsakymas į 2014-09-30 kreipimąsi ir 2014-11-25 prašymą netenkina, nes:

1. Jame minima, kad [...] kaimo bendruomenei buvo nusiųstas raštas, kuriame meras siūlo ieškoti rėmėjų. [...] ir kraštiečiai yra susipažinę tik su 2011-01-05 Savivaldybės mero A. Blažio raštu, kuriame pranešama apie mokyklos pastatų privatizavimo sustabdymą.

2. Neįvardijama, kokių teisinių pagrindų ir kuo dalis bendruomenės narių ir tarybos narių prisidėjo prie kultūros namų stogo remonto.

3. Tylima, jog Savivaldybė skyrė darbams 3000 Lt iš privatizavimo fondo“;

2.4. „Iki šiol negautas atsakymas į kitą 2014-09-30 [...] kraštiečių pateiktą raštą dėl neprižiūrėtų pastatų [...] kaime“;

2.5. „2015-04-13 pateikiau Savivaldybės merui A. Vagoniui, mero pav. E. Vilimui, administracijos direktoriui V. Ranceviui, tarybos nariams pareiškimą, tačiau jis nebuvo svarstytas, Savivaldybės tarybos nariai nebuvo su juo supažindinti, Savivaldybės meras A. Vagonis 2015-05-08 Savivaldybės tarybos posėdyje teigė, jog nėra susipažinęs su pareiškimu. Savivaldybės administracijos direktoriaus V. Rancevo atsakymą gavau tik 2015-05-07, po to, kai pakartotinai išplatinau pareiškimą 2015-05-04 Savivaldybės tarybos nariams el. paštu“;

2.6. „[...] kaimo bendruomenės taryba, kuriai buvo persiųstas raštas, nesvarstė mano pareiškime įvardytų veiksmų ir neigiamų pasekmių [...]“; „stengiantis mane eliminuoti iš mokyklos grąžinimo proceso, [...] kaimo bendruomenės taryba nepriėmė į bendruomenę, raštiškai neinformavo apie tokio sprendimo priežastis, nepateikė 2011-05-05 ataskaitinio visuotinio bendruomenės narių susirinkimo protokolo [...]“.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo:

„a) atlikti tyrimą dėl 2007 m. rudenį Savivaldybės vadovų sprendimo teisėtumo nekelti įstaigų į mokyklos pastatą ir neveikimo 2011 m. sustabdžius mokyklos pastatų su teritorija privatizavimą iki šiol, nesvarstant šio objekto išbraukimo iš privatizuojamų objektų sąrašo. Ar nebuvo pažeisti įstatymai ir teisės aktai, viešas interesas, savivaldybės veiklos principai, [...] pilietinės teisės ir laisvės?

b) atlikti tyrimą dėl Savivaldybės vadovų neveikimo, biurokratizmo ir formalaus požiūrio į mano ir kraštiečių raštus 2014-09-30 bei mano prašymą 2014-11-25 el. paštu ir 2015-04-15 pareiškimą;

c) kreiptis į kompetentingas institucijas dėl [...] kaimo bendruomenės, jos vadovų ir tarybos veiklos visapusiško įvertinimo nuo pat jos susikūrimo pradžios, bet ir dėl metodinės paramos ir rekomendacijų organizuojant tolesnę veiklą, nes Rokiškyje tokių įstaigų nėra.“

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Skundo tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Iš Pareiškėjo prie skundo pridėtų dokumentų nustatyta ši informacija:

4.1. Iš ne vieno kreipimosi į Savivaldybės merą, administracijos direktorių turinio galima daryti išvadą, kad [...] kaimo gyventojai prašė: „sustabdyti A mokyklos pastatų privatizavimą ir įkelti į juos kultūros namus, biblioteką, ambulatoriją ir muziejų“; „šimtmetis pastatas yra kaimo istorinio paveldo dalis, miestelio veidas ir tikslinga naudoti visuomenės poreikiams“; „šis objektas turi būti naudojamas bendruomenės poreikiams.“

4.2. Panevėžio apygardos prokuratūros Panevėžio apylinkės prokuratūros 2014-07-16 nutarime atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, be kita ko, nurodyta:

„[...]“

2014-07-14 Panevėžio apygardos prokuratūros Panevėžio apylinkės prokuratūroje gautas X pareiškimas pradėti ikiteisminį tyrimą dėl galimo Savivaldybės tarybos, seniūnijos ir kultūros skyriaus tarnautojų piktnaudžiavimo tarnyba, [...] kaimo bendruomenės vadovų netinkamo pareigų atlikimo.

X pareiškimu prašo atlikti tyrimą [...] dėl [...] kultūros namų stogo remonto finansavimo ir jo atlikimo 2014 m. birželio mėn. [...].

X prašymas netenkintinas.

[...]

X pareiškimе nurodyti duomenys [...] yra jo asmeninė nuomonė, mintys, samprotavimai ir spėjimai apie tam tikras aplinkybes, susijusias su galimai neteisėta veikla, nepagrįsi jokiais objektyviais duomenimis, todėl ikiteisminį tyrimą atsisakytina pradėti, nenustačius, kad buvo padaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių. [...].“

4.3. Pareiškėjo 2014-09-30 kreipimesi į Savivaldybės pareigūnus (žr. šios pažymos 2.2 papunktį), be kita ko, nurodyta:

„[...] sustabdė buvusios mokyklos pastatų ir teritorijos privatizavimą [...]. Sudarytos visos prielaidos permainoms, o ilgalaikių tikslų ir uždavinių vykdymui tereikia sudaryti sąlygas juos pasiekti.

Tam reikalingi mokyklos pastatai su teritorija [...].

Mokyklos grąžinimo klausimu sprendimą privalo priimti Savivaldybė [...], nes tai jos turtas. [...] Savivaldybės taryba turi priimti sprendimą mokyklos grąžinimo klausimu, nepaisant [...] kaimo bendruomenės vadovų inicijuojamų biudžetinių įstaigų stogų remontų ar langų dėjimų. [...].

[...] akivaizdu, kad padėtis [...] nebuvo naudinga jo gyventojams, visam [...] kraštui, Juodupės seniūnijai ir pačiai Savivaldybei. Kodėl nebuvo imtasi priemonių situacijai pakeisti, kokie ir kieno interesai tai lėmė, galima tik spėlioti. Čia galima įtarti atskirų valstybės tarnautojų piktnaudžiavimą tarnyba, nes nebuvo imtasi konkrečių veiksmų padėčiai keisti, o ar buvo sudarytos sąlygos korupcijai, piktnaudžiavimui tarnyba ar ne, tai jau teisėsaugos institucijų kompetencija.

Prašau Jus priimti konstruktyvų, skaidrų ir viešą sprendimą, atstatantį teisingumą, [...] teisę garbingai tvarkytis gimtinėje, atveriantis kelius prisidėti kraštiečiams prie jos suklestėjimo.“

4.4. Savivaldybės tuometinio mero V. Vilio 2014-11-26 rašte Nr. SD-5.46-2698, adresuotame Pareiškėjui (į jo 2014-09-30 prašymą; žr. šios pažymos 2.3 papunktį), nurodyta;

„Savivaldybės tuometinis meras, atsižvelgdamas į [...] kaimo gyventojų, bendruomenės prašymus, 2011 m. sausio 14 d. raštu Nr. PP-k-3 informavo [...] kaimo gyventojus, kad savivaldybė laikinai sustabdė buvusios A mokyklos pastatų privatizavimą ir siūlė [...] kaimo gyventojams, bendruomenei ieškoti galimybių pritraukti rėmėjų lėšas, rengti ir teikti projektus įvairiems fondams, kad būtų gauta šių pastatų remontui lėšų. Tačiau iki šiol [...] nerodė iniciatyvos, neteikė projektų, kad gautų lėšų buvusios mokyklos pastatų remontui. Skirti apie 500 tūkst. Lt (apytiksliais skaičiavimais) lėšų iš savivaldybės biudžeto mokyklos pastatų remontui nėra galimybės, be to, manome, kad ir netikslinga. [...] kaimo bendruomenei skirtos patalpos kultūros namų pastate, ten įsikūrę kultūros centras, biblioteka, muziejus. Bendruomenės narių iniciatyva ir dalinai prisidedant bendruomenės nariams, pradėtas kultūros namų pastato remontas. Juodupės seniūno ir [...] kaimo bendruomenės tarybos nuomone, keltis į mokyklos pastatą netikslinga, toliau bus ieškoma galimybių gauti lėšų ir tęsti kultūros namų pastato remontą.“

4.5. Savivaldybės 2015-05-04 rašte Nr. SD-5.46-951, adresuotame Pareiškėjui (nenurodant, į kokį kreipimąsi atsakoma), rašoma:

„Su Jūsų raštu supažindinome [...] kaimo bendruomenę ir bendruomenės tarybą. [...] kaimo bendruomenės taryba 2015-04-16 susirinko į posėdį, išnagrinėjo Jūsų kreipimąsi dėl problemų [...] ir nutarė, kad bendruomenė vykdo veiklą ir priima sprendimus, kurie priimtini bendruomenei, laikantis bendruomenės įstatų. Jūs nesate bendruomenės narys ir neturite sprendžiamojo balso teisės, negalite tiesiogiai įtakoti priimamų bendruomenės sprendimų.“

5. Siekdamas išsiaiškinti skunde aprašytas aplinkybes, Seimo kontrolierius raštu kreipėsi į Savivaldybės administraciją, prašydamas pateikti informaciją ir paaiškinimus, reikalingus skundo nagrinėjimui ir pareigūnų veiklos (neveikimo) juridiniam vertinimui.

6. Savivaldybės administracija Seimo kontrolieriui pateikė toliau nurodytą informaciją, pagrįstą dokumentų patvirtintomis kopijomis.

6.1. „Savivaldybės kultūros namai, biblioteka, medicinos punktas, muziejus buvo įsikūrę [...] kultūros namų pastate. Atsižvelgiant į [...] kaimo bendruomenės 2006 m. lapkričio 13 d. prašymą, esant turto valdytojo – Savivaldybės administracijos Juodupės seniūnijos – sutikimui, 2006 m. lapkričio 24 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-12.146 [...] [...] kaimo bendruomenei pagal panaudos sutartį buvo suteiktos patalpos irgi [...] k. kultūros namų pastate penkeriems metams, vėliau šis terminas buvo pratęstas iki 10 metų. Esant visoms įstaigoms viename pastate yra mažesni pastato priežiūros, išlaikymo, pastato remonto kaštai, nei reiktų prižiūrėti 2 atskirus pastatus. Manome, kad pasirašiusi prašymą dėl patalpų perdavimo panaudos pagrindais bendruomenės pirmininkė C atstovauja bendruomenei, nes bet kurie juridinių asmenų prašymai yra pasirašomi vadovų. Savivaldybė neatliko nei kultūros namų pastato, nei mokyklos pastato vertinimo pagal kultūrinę istorinę vertę. [...] kaimo bendruomenė, naudodamasi patalpomis, kurios pagal panaudos sutartį buvo suteiktos [...] kultūros namų pastate, 2007 m. birželio 6 d. pateikė paraišką VVG, kad gautų lėšų patalpų remontui. Šiai bendruomenei buvo skirta 20 000 Lt, ir 2008 m. buvo atliktas bendruomenės naudojamų patalpų, esančių kultūros namų pastate, remontas: pakeisti langai, suremontuotos patalpos. Nebenaudojami Savivaldybės funkcijoms vykdyti buvusios A mokyklos pastatai 2009 m. rugsėjo 25 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-11.183 buvo įtraukti į privatizuojamų objektų sąrašą ir buvo parengtos programos parduoti šį objektą 2010 m. spalio, lapkričio, gruodžio mėnesiais numatytuose vykdyti viešuosiuose aukcionuose, tačiau pastatai nebuvo parduoti, nes nebuvo pirkėjų. Tik 2010 m. gruodžio 7 d buvo gautas [...] kaimo gyventojų prašymas bei buvusios A mokyklos direktorės (1957–1969 m.) B, gyvenančios [...], kreipimasis, kuriame prašoma sustabdyti A mokyklos pastatų privatizavimą ir įkelti į juos kultūros namus, biblioteką, ambulatoriją, muziejų, ir šį pastatą naudoti bendruomenės poreikiams. Atsižvelgiant į šiuos prašymus, buvo sustabdytas A mokyklos pastatų privatizavimas, nebebuvo rengiamos privatizavimo programos [...].“

6.2. „Nuo 2014 m. spalio 1 d. įsigaliojo nauja Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo redakcija, kurioje nustatyta, kad viešame aukcione parduodamas į savivaldybės tarybos patvirtintą viešame aukcione parduodamo savivaldybės nekilnojamojo turto ir kitų nekilnojamųjų daiktų sąrašą įtrauktas savivaldybių nekilnojamas turtas. Vykdamas įstatymą, 2014 m. lapkričio 28 d. vyksiančiam Savivaldybės tarybos posėdžiui buvo parengtas Savivaldybės tarybos sprendimo projektas patvirtinti viešame aukcione parduodamo Rokiškio rajono savivaldybės nekilnojamojo turto ir kitų nekilnojamųjų daiktų sąrašą, į kurį įrašyti visi nekilnojamojo turto objektai, įtraukti į privatizuojamų objektų sąrašą ankstesniais Savivaldybės tarybos sprendimais, todėl į parduodamo viešame aukcione turto sąrašą buvo įrašyti ir buvusios A mokyklos pastatai, nes šie pastatai yra nenaudojami. Savivaldybės biblioteka, kultūros namai, muziejus bei bendruomenė iki šiol yra įsikūrusi kultūros namų pastate, kuris pagal finansines galimybes yra remontuojamas.“

6.3. „2014 m. rugsėjo 30 d. Savivaldybės administracija užregistravo [...] ir [...] kraštiečių vardu X pasirašytą raštą dėl buvusios A mokyklos pastatų grąžinimo [...] kaimo bendruomenei, kuris adresuotas Savivaldybės merui Vytautui Viliui, Savivaldybės tarybos nariams. Šis prašymas Savivaldybės administracijos darbuotojams mero V. Vilio buvo nukreiptas vykdyti tik 2014 m. lapkričio 25 d. ir į jį 2014 m. lapkričio 26 d. paruoštas atsakymas bei išsiųstas X (2014-11-26 raštas Nr. SD-5.46-2698 pridėtas).“

6.4. „Nors Pareiškėjo 2014 m. lapkričio 29 d. gautas Savivaldybės mero V. Vilio atsakymas į 2014 m rugsėjo 30 d. prašymą netenkina, tačiau būtent toks buvo mero atsakymas. Bendruomenės iniciatyva buvo parengtas projektas ir gauta lėšų šio pastato dalies, kuria naudojasi bendruomenė, remontui [...]. Vadovaudamasis Savivaldybės tarybos 2014 m. vasario 28 d. sprendimu Nr. TS-16 patvirtinta Savivaldybės privatizavimo fondo lėšų sąmata 2014 metams, Savivaldybės administracijos direktorius skyrė iš Savivaldybės privatizavimo fondo lėšų sąmatos Juodupės seniūnijai 3000 Lt [...] kultūros namų pastato dalies stogo remontui ir buvo remontuojamas stogas.“

6.5. „2014 m. rugsėjo 30 d. Savivaldybės administracijoje užregistruotas [...] kraštiečių prašymas „Dėl neprižiūrimų statinių [...] kaime“. Meras V. Vilys nukreipė šį prašymą Juodupės seniūnui su viza: „pateikti neprižiūrimų pastatų sąrašą [...] merui“. Atsakymas į šį prašymą pareiškėjams nebuvo parengtas (prašyme išdėstyti siūlymai situacijai pakeisti), nes ir Savivaldybės meras V. Vilys, vizuodamas prašymą, nenurodė paruošti atsakymą pareiškėjams.“

6.6. „2015 [m.] kovo 20 d. Savivaldybės administracijoje užregistruotas X kreipimasis (be datos) „Dėl problemų [...]“, adresuotas Savivaldybės merui, Savivaldybės tarybos nariams. 2015 m. balandžio 15 [d.] Savivaldybės administracijoje užregistruotas X pareiškimas (be datos) „Dėl problemų [...]“ ir adresuotas Savivaldybės merui Antanui Vagoniui, mero pavaduotojui Egidijui Vilimui, administracijos direktoriui Valerijui Rancevui, Savivaldybės tarybos nariams. Šis raštas administracijos direktoriaus V. Rancevo nukreiptas Juodupės seniūnui su viza suorganizuoti bendruomenės susirinkimą, išsiaiškinti jų nuomonę ir tuo pagrindu paruošti atsakymą Pareiškėjui. Tai nebuvo nukreipimas bendruomenei nagrinėti ir atsakyti Pareiškėjui.“ „Savivaldybės administracija supažindino [...] kaimo bendruomenės tarybą su X pareiškimu „Dėl problemų [...]“, tačiau ji negali nurodyti bendruomenės tarybai, kaip svarstyti ir kokius priimti sprendimus svarstomu klausimu.“ „Juodupės seniūnas 2015 m. balandžio 16 d. vykusiame [...] kaimo bendruomenės tarybos posėdyje supažindino bendruomenės narius su pareiškėjo X raštuose išdėstytais problemomis [...]. Žinodama ir bendruomenės tarybos nuomonę šiuo klausimu, Savivaldybės administracija 2015 m. gegužės 4 d. parengė raštą Nr. SD-5.46-951, pateikdama X atsakymą į minėtus raštus [...]. Pagal Pareiškėją, 2015-05-04 pareiškimą (tą patį, kuris registruotas Savivaldybės administracijoje 2015-04-15) X tarybos nariams el. paštu išsiplatino, todėl šis dokumentas į Savivaldybės administraciją nepateko, čia nėra registruotas [...]“

6.7. „Nors ankstesniuose raštuose [...] kaimo gyventojų buvo prašymai sustabdyti A mokyklos pastatų privatizavimą ir įkelti į juos kultūros namus, biblioteką, muziejų ir šį objektą naudoti bendruomenės poreikiams, tačiau 2014 m. lapkričio mėnesį, svarstant komitetuose, ir 2014 m. lapkričio 28 d. vykusiame Savivaldybės tarybos posėdyje klausimą dėl viešame aukcione parduodamo Rokiškio rajono savivaldybės nekilnojamojo turto ir kitų nekilnojamųjų daiktų sąrašo patvirtinimo [...] kaimo bendruomenės pirmininkė D, kuri atstovauja bendruomenę, pareiškė, kad kaimo bendruomenei mokykla nereikalinga ir jos neperims savo žinion. Savivaldybės įstaigos kultūros namai, biblioteka, muziejus irgi nuo seno yra įsikūrę kultūros namų pastate, palapsniui vykdomas šio pastato remontas, todėl Savivaldybės administracija mano, kad neekonomiška, netikslinga jas perkelti į mokyklos pastatą. Atsižvelgiant į tai, 2014 m. lapkričio 28 d. Savivaldybės taryba priėmė sprendimą Nr. TS-231 patvirtinti viešame aukcione parduodamo Rokiškio rajono savivaldybės nekilnojamojo turto ir kitų nekilnojamųjų daiktų sąrašą, į kurį yra įrašyti ir buvusios A mokyklos pastatai, jie bus parduodami viešame aukcione [...]“ „Savivaldybės turto savininko funkcijas įgyvendinanti institucija – Savivaldybės taryba – yra priėmusi sprendimą parduoti buvusios A mokyklos pastatus viešame aukcione, todėl šis sprendimas bus vykdomas.“

6.8. „Savivaldybės administracija 2015 m. gegužės 4 d. raštu Nr. SD-5.46-951 „Atsakymas į kreipimąsi dėl problemų [...]“ atsakė X į Savivaldybės administracijoje gautą ir užregistruotą 2015-03-20 Pareiškėjo kreipimąsi „Dėl problemų [...]“. Kadangi Pareiškėjo kreipimesi data nenurodyta, todėl ir atsakyme nenurodoma, į kokią kreipimąsi atsakoma.“

Tyrimui reikšmingos Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos

7. Seimo kontrolierių įstatymo:

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„[...]“

2. **Pareigūnas** – valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos tarnautojas, taip pat kitas darbuotojas, atliekantis viešojo administravimo funkcijas; viešosios įstaigos bei nevyriausybinės

organizacijos, kurioms įstatymų nustatyta tvarka suteikti viešojo administravimo įgaliojimai, darbuotojas, turintis administravimo įgaliojimus nepavaldiems asmenims; valstybės įgaliotas asmuo, atliekantis įstatymų nustatytas valstybės suteiktas funkcijas.

[...]“;

3 straipsnis. Seimo kontrolierių veiklos tikslas

„Seimo kontrolierių veiklos tikslas – ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinanti žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms. [...]“;

12 straipsnis. Seimo kontrolierių tiriami skundai

„1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.

2. Seimo kontrolieriai netiria [...] savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos.

3. Seimo kontrolieriai taip pat netiria [...] ikiteisminio tyrimo pareigūnų procesinių sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo, [...].

[...]“;

15 straipsnis. Skundų padavimo terminas

„Skundams paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo. Skundai, paduoti praėjus šiam terminui, netiriami, jeigu Seimo kontrolierius nenusprendžia kitaip“;

17 straipsnis. Atsisakymas nagrinėti skundą

„1. Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu:

[...]

2) skundas paduotas praėjus šio įstatymo 15 straipsnyje nustatytam terminui;

3) skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai;

[...]

5) dėl skundo dalyko yra priimtas procesinis sprendimas pradėti ikiteisminį tyrimą;

[...]

4. Jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, skundo tyrimas nutraukiamas.

[...]“.

8. Vietos savivaldos įstatymo:

4 straipsnis. Vietos savivaldos principai

„Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

[...]

6) savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus;

[...]

9) savivaldybės gyventojų dalyvavimo tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus. Savivaldybės institucijos sudaro sąlygas savivaldybės gyventojams tiesiogiai dalyvauti rengiant ir svarstant sprendimų projektus, organizuojant apklausas, susirinkimus, sueigas, viešą peticijų nagrinėjimą, skatina kitas pilietinės iniciatyvos formas. Savivaldybės institucijos diegia savivaldos principus švietimo, kultūros ir kitose įstaigose, remia asociacijų iniciatyvas, susijusias su viešųjų savivaldybės reikalų tvarkymu;

[...]“;

6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos

„Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos:

[...]

3) savivaldybei nuosavybės teise priklausančios žemės ir kito turto valdymas, naudojimas ir disponavimas juo;

[...];

16 straipsnis. Savivaldybės tarybos kompetencija

[...]

2. Išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija:

[...]

26) sprendimų dėl disponavimo savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu turto priėmimas, šio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos taisyklių nustatymas, išskyrus atvejus, kai tvarka yra nustatyta įstatymuose ar jų pagrindu priimtuose kituose teisės aktuose;

[...];

48 straipsnis. Savivaldybių nuosavybė

„1. Savivaldybių turto sandara ir įsigijimo būdai, šio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarka nustatyta Konstitucijoje, įstatymuose, Vyriausybės nutarimuose ir savivaldybių tarybų sprendimuose.

2. Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto savininko funkcijas, susijusias su savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu turto, remdamasi įstatymais įgyvendina savivaldybės taryba.

[...].“

9. Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (nauja teisės akto redakcija, galiojanti nuo 2014-10-01, su vėlesniais pakeitimais):

21 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių nekilnojamųjų daiktų pardavimas viešo aukciono būdu

[...]

4. Viešame aukcione parduodami į Vyriausybės arba savivaldybės tarybos patvirtintą Viešame aukcione parduodamo valstybės (savivaldybės) nekilnojamojo turto ir kitų nekilnojamųjų daiktų sąrašą arba Atnaujinamo valstybės nekilnojamojo turto sąrašą įtrauktas valstybės ir savivaldybių nekilnojamasis turtas ir kiti nekilnojamieji daiktai. Viešame aukcione parduodamo valstybės ir savivaldybės nekilnojamojo turto ir kitų nekilnojamųjų daiktų sąrašo sudarymo tvarką nustato Vyriausybė.

[...].“

10. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintų Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių (teisės akto redakcija, galiojusi nuo 2012-07-25 iki 2015-09-01, aktuali nagrinėjant skunde aprašytas aplinkybes):

„5. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į instituciją prašant administracinės paslaugos – išduoti leidimą (licenciją), dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą; nustatytą tvarką pateikti institucijos turimą informaciją; priimti administracinį sprendimą – įsakymą, potvarkį ar nustatytą tvarką kitą nustatytosios formos dokumentą, kuriame išreiškiama institucijos valia; atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus.

Prašymo nagrinėjimas – valstybės tarnautojo veikla, apimanti asmens prašymo priėmimą, įregistravimą, esmės nustatymą, atsakymo parengimą ir išsiuntimą (įteikimą) asmeniui.

Atsakymas – atsižvelgiant į prašymo turinį, žodžiu, raštu ar elektroniniu būdu asmeniui teisės aktų nustatyta tvarka suteikta administracinė paslauga, pateikta informacija, įteikta prašomo administracinio akto kopija, nuorašas ar išrašas, išdėstyta institucijos nuomonė apie asmens kritiką, pasiūlymus ar pageidavimus. [...].“

„30. Asmenų prašymai turi būti išnagrinėti per 20 darbo dienų nuo jų gavimo institucijoje“;

„31. Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitomis organizacinėmis priemonėmis, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užsitęsti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje, institucijos vadovas per 15 darbo dienų nuo prašymo gavimo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 10 darbo dienų. Likus ne mažiau kaip 5 darbo dienoms iki šių Taisyklių 30 punkte nustatyto termino pabaigos, institucija išsiunčia asmeniui pranešimą raštu (arba elektroniniu paštu, jeigu prašymas pateiktas elektroniniu būdu), nurodydama prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.“

11. Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011-07-04 įsakymu Nr. V-117 patvirtintos **Dokumentų rengimo taisyklės** (teisės akto redakcija, galiojusi nuo 2013-10-06 iki 2015-08-06, aktuali nagrinėjant skunde aprašytas aplinkybes):

„5. Dokumentuose, priklausomai nuo jų paskirties, gali būti šie rekvizitai:

[...]

5.15. gauto dokumento nuoroda;

[...]“;

„38. **Gauto dokumento nuorodą** sudaro žodis „Į“, dokumento, į kurį atsakoma, data ir registracijos numeris, pvz.:

Į 2011-07-02 Nr. 2-156

Jei gauto dokumento registracijos numerio nėra, nurodoma dokumento data ir dokumento rūšies pavadinimas, pvz.:

Į 2011-08-23 prašymą

Jei gauto dokumento datos ir registracijos numerio nėra, nurodoma dokumento gavimo data, pvz.:

Į 2011-09-16 gautą prašymą“;

„39. Gauto dokumento nuoroda atsakomuosiuose raštuose rašoma po dokumento datos ir registracijos numerio rekvizitais, nepaliekant vienos eilutės intervalo. [...]“;

„57. Siunčiamų dokumentų [...] rekvizitai yra šie: [...] gauto dokumento nuoroda (atsakomuosiuose dokumentuose), [...]“.

Tyrimo išvados

12. Pareiškėjas skundžiasi Savivaldybės pareigūnų veiksmais (neveikimu), teikiant atsakymus į kreipimusis ir sprendžiant A mokyklos pastatų privatizavimo klausimą, ir prašo Seimo kontrolieriaus (žr. šios pažymos 3 punktą) atlikti tyrimus dėl „Savivaldybės vadovų sprendimo teisėtumo nekelti įstaigų į mokyklos pastatą ir [...] nesvarstant šio objekto išbraukimo iš privatizuojamų objektų sąrašo“, dėl „Savivaldybės vadovų neveikimo, biurokratizmo ir formalaus požiūrio į mano ir kraštiečių raštus 2014-09-30 bei mano prašymą 2014-11-25 el. paštu ir 2015-04-15 pareiškimą“, taip pat „kreiptis į kompetentingas institucijas dėl [...] kaimo bendruomenės, jos vadovų ir tarybos veiklos visapusiško įvertinimo“.

Seimo kontrolierius, įvertinęs Pareiškėjo skunde nurodytas bei tyrimo metu nustatytas aplinkybes ir atsižvelgęs į teisinį reglamentavimą, pacituotą šioje pažymoje, atkreipia dėmesį į šiuos momentus:

1) pareigūnu pagal Seimo kontrolierių įstatymo 2 straipsnio 2 dalies nuostatas laikomas „valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos tarnautojas, taip pat kitas darbuotojas, atliekantis viešojo administravimo funkcijas; viešosios įstaigos bei nevyriausybinės organizacijos, kurioms įstatymų nustatyta tvarka suteikti viešojo administravimo įgaliojimai, darbuotojas, turintis administravimo įgaliojimus nepavaldiems asmenims; valstybės įgaliotas asmuo, atliekantis įstatymų nustatytas valstybės suteiktas funkcijas.“ Šiuo atveju [...] kaimo bendruomenės vadovai ir tarybos

nariai nėra laikomi pareigūnais, todėl jų veiksmai (žr. šios pažymos 2.6 papunktį ir 3 punktą) Seimo kontrolieriaus negali būti tiriami ir šioje pažymoje nevertinami;

2) skundams paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo, o skundai, paduoti praėjus šiam terminui, netiriami, jeigu Seimo kontrolierius nenusprendžia kitaip. Pareiškėjo skunde yra aprašytų įvykių, vykusiu daugiau nei prieš vienerius metus iki skundo pateikimo Seimo kontrolieriui, todėl Seimo kontrolieriaus šioje pažymoje jie taip pat nevertintini;

3) nors Pareiškėjas kelia klausimą, „koku teisiniu pagrindu ir kuo dalis bendruomenės narių ir tarybos narių prisidėjo prie kultūros namų stogo remonto“ (žr. šios pažymos 2.3 papunktį), pažymėtina, kad dėl šio klausimo (taip pat ir dėl [...] kaimo bendruomenės vadovų netinkamo pareigų atlikimo) Panevėžio apygardos prokuratūros Panevėžio apylinkės prokuratūra 2014-07-16 nutarimu atsisakė pradėti ikiteisminį tyrimą, „nenustačius, kad buvo padaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių“ (žr. šios pažymos 4.2 papunktį). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 3 dalimi, Seimo kontrolieriai netiria ikiteisminio tyrimo pareigūnų procesinių sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo;

4) išskirtinos šios tyrimo dalys:

- dėl A mokyklos pastatų privatizavimo;
- dėl teisės į gerą viešąjį administravimą pažeidimo.

Tyrimo išvados pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai.

Dėl A mokyklos pastatų privatizavimo

13. Pagal Vietos savivaldos įstatymo nuostatas (žr. šios pažymos 8 punktą), savivaldybės valdo, naudoja ir disponuoja joms nuosavybės teise priklausanti turta, o išimtinė kompetencija priimti sprendimus dėl disponavimo savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu turto priklauso savivaldybės tarybai – ji įgyvendina savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto savininko funkcijas.

Tyrimo metu nustatyta, kad sprendimai A mokyklos pastatus įtraukti į privatizuojamų objektų sąrašą ir parduoti viešame aukcione buvo priimti Savivaldybės tarybos (žr. šios pažymos 6.1, 6.2, 6.7 papunkčius). Pažymėtina, kad, pagal Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 1 dalies nuostatas (žr. šios pažymos 7 punktą), Seimo kontrolieriai netiria savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų veiklos) veiklos, todėl šioje pažymoje klausimai, susiję su Savivaldybės tarybos sprendimais, nenagrinėtini ir nevertintini. Vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio nuostatomis, Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu, pavyzdžiui, skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai, o tuo atveju, jeigu šios aplinkybės paaiškėja skundo tyrimo metu, skundo tyrimas nutraukiamas. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, skundo dalies *dėl A mokyklos pastatų privatizavimo* tyrimas nutraukiamas.

Dėl teisės į gerą viešąjį administravimą pažeidimo

14. Seimo kontrolierius, įvertinęs Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes, teisinį reglamentavimą ir tyrimo metu nustatytas aplinkybes bei gautus paaiškinimus, daro išvadą, kad jo teisė į gerą viešąjį administravimą buvo pažeista dėl šių aplinkybių:

14.1. Pareiškėjas nurodė, kad į [...] kraštiečių 2014-09-30 prašymą dėl neprižiūrimų pastatų [...] kaime (žr. šios pažymos 2.4 papunktį) atsakymas nebuvo gautas. Savivaldybės administracija tyrimo metu Seimo kontrolieriui paaiškino (žr. šios pažymos 6.5 papunktį), kad „2014 m. rugsėjo 30 d. Savivaldybės administracijoje užregistruotas [...] kraštiečių prašymas „Dėl neprižiūrimų statinių

[...] kaimė“. Meras V. Vilys nukreipė šį prašymą Juodupės seniūnui su viza: „pateikti neprižiūrimų pastatų sąrašą [...] merui“. **Atsakymas į šį prašymą pareiškėjams nebuvo parengtas** (prašyme išdėstyti siūlymai situacijai pakeisti), **nes ir Savivaldybės meras V. Vilys, vizuodamas prašymą, nenurodė paruošti atsakymą pareiškėjams.**“

Vadovaujantis Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių 30 ir 31 punktų nuostatomis, **asmenų prašymai turi būti išnagrinėti per 20 darbo dienų nuo jų gavimo institucijoje**, o tuo atveju, jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitomis organizacinėmis priemonėmis, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užsitęsti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje, terminas gali būti pratęstas dar iki 10 darbo dienų, apie tai raštu informuojant asmenį ir nurodant pratęsimo priežastis. Be to, **atsakymai į prašymus rengiami atsižvelgiant į prašymų turinį**, todėl nepriimtinas Savivaldybės administracijos paaiškinimas, kad „prašyme išdėstyti siūlymai situacijai pakeisti“, nes ir į tokius kreipimusis yra būtina atsakyti.

Šiuo atveju **Savivaldybės pareigūnai nesilaikė pirmiau nurodytų teisės aktų reikalavimų – atsakymas į 2014-09-30 kreipimąsi raštu nebuvo pateiktas;**

14.2. tyrimo metu Savivaldybės administracija paaiškino, kad „**2014 m. rugsėjo 30 d.** Savivaldybės administracija užregistravo [...] ir [...] kraštiečių vardu X pasirašytą raštą dėl buvusios A mokyklos pastatų grąžinimo [...] kaimo bendruomenei, kuris adresuotas Savivaldybės merui Vytautui Viliui, Savivaldybės tarybos nariams. Šis prašymas Savivaldybės administracijos darbuotojams mero V. Vilio **buvo nukreiptas vykdyti tik 2014 m. lapkričio 25 d. ir į jį 2014 m. lapkričio 26 d. paruoštas atsakymas** bei išsiųstas X.“

Kaip jau rašyta 14.1 papunktyje, **asmenų prašymai turi būti išnagrinėti per 20 darbo dienų nuo jų gavimo institucijoje, taigi ir šiuo atveju nebuvo laikytasi teisės aktų reikalavimų;**

14.3. Savivaldybės administracija Seimo kontrolieriui paaiškino, kad „Savivaldybės administracija 2015 m. gegužės 4 d. raštu Nr. SD-5.46-951 „Atsakymas į kreipimąsi dėl problemų [...]“ atsakė X į Savivaldybės administracijoje gautą ir užregistruotą 2015-03-20 Pareiškėjo kreipimąsi „Dėl problemų [...]“ [*pastaba*: galimai atsakyta ir į 2015-04-15 Savivaldybės administracijoje užregistruotą Pareiškėjo kreipimąsi; žr. šios pažymos 6.6 papunktį]. Kadangi **Pareiškėjo kreipimesi data nenurodyta, todėl ir atsakyme nenurodoma, į kokį kreipimąsi atsakoma.**“

Pažymėtina, kad, pagal Dokumentų rengimo taisykles (žr. šios pažymos 11 punktą), **gauto dokumento nuorodą** sudaro žodis „į“, dokumento, į kurį atsakoma, data ir registracijos numeris, o **jei gauto dokumento datos ir registracijos numerio nėra, nurodoma dokumentu gavimo data**, pvz.: Į 2011-09-16 gautą prašymą.“ Taigi Savivaldybės administracija tuo atveju, jeigu kreipimesi data nenurodyta, turi nurodyti dokumentų gavimo datą. Savivaldybės administracijos paaiškinimai, kad „kreipimesi data nenurodyta, todėl ir atsakyme nenurodoma, į kokį kreipimąsi atsakoma“, netoleruoti, nes nėra laikomasi teisės aktų reikalavimų.

Seimo kontrolierius pažymi, jog kiekviename institucijos pateikiamame atsakyme turi būti pateikta gauto dokumento nuoroda, nes nuorodos pateikimas svarbus dėl to, kad būtų žinoma, į kokį konkretų kreipimąsi yra atsakoma (ypač jeigu asmuo (arba institucija) yra pateikęs ne vieną kreipimąsi), be to, kad nebūtų sudaroma prielaidų teigti, jog į tam tikrą kreipimąsi apskritai nėra atsakyta (gavęs atsakymą be šios nuorodos asmuo (arba institucija) gali teigti, kad jam nebuvo pateiktas atsakymas į jo konkretų kreipimąsi). Gauto dokumento nuorodos pateikimas svarbus ir dėl tinkamo dokumentų archyvavimo.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

15. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

- 15.1. X skundo dalies *dėl A mokyklos pastatų privatizavimo* tyrimą nutraukti;
15.2. X skundo dalį *dėl teisės į gerą viešąjį administravimą pažeidimo* pripažinti pagrįsta.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

16. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Seimo kontrolierius *Rokiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriui* rekomenduoja atkreipti dėmesį į šioje pažymoje nurodytus nustatytus pažeidimus ir imtis priemonių, kad ateityje:

16.1. asmenų kreipimaisi būtų nagrinėjami laikantis teisės aktuose nustatytos tvarkos ir terminų;

16.2. visais atvejais atsakomuosiuose dokumentuose būtų rašoma gauto dokumento nuoroda, vadovaujantis Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011-07-04 įsakymu Nr. V-117 patvirtintomis Dokumentų rengimo taisyklėmis.

17. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalimi, prašyčiau šias rekomendacijas išnagrinėti ir apie jų nagrinėjimo rezultatus **Seimo kontrolierių** informuoti iki **2017-01-16**.

Įstaigos vadovas,
Seimo kontrolierių Raimondą Šukį pavaduojantis
Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas